

I. ARTYKUŁY

KRYSZYNA NIZIOŁ

Odpowiedzialność odszkodowawcza członków organów dyscyplinarnych jako przesłanka objęcia ich obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej. Uwagi na tle projektu ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

Wprowadzenie

Członkowie organów dyscyplinarnych (członkowie komisji dyscyplinarnych i rzecznicy dyscyplinarni) w swojej działalności mogą coraz częściej mieć styczność z zawodowymi pełnomocnikami procesowymi reprezentującymi osoby, w stosunku do których toczy się postępowanie wyjaśniające lub dyscyplinarne. Z reguły działalność tych osób odbywa się w ramach obowiązków pełnionych na rzecz uczelni wyższej, w której są zatrudnione, ewentualnie innych instytucji czy organów związanych z postępowaniem dyscyplinarnym, takich jak Rada Główna Szkolnictwa Wyższego czy Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego (MNiSW).

W praktyce członkowie organów dyscyplinarnych są narażeni na ryzyko poniesienia odpowiedzialności odszkodowawczej związanej z wykonywanymi obowiązkami. Może to okazać się dla nich o tyle dotkliwe, że członkami komisji dyscyplinarnych oraz rzecznikami dyscyplinarnymi są również osoby, które nie mają wykształcenia prawniczego. Ta okoliczność może dodatkowo utrudnić sprawowanie przez nich funkcji, ponieważ wykształcenie takie oraz praktykę mają profesjonalni

pełnomocnicy procesowi reprezentujący osoby, wobec których toczy się postępowanie wyjaśniające albo dyscyplinarne.

Brak uregulowań dotyczących odpowiedzialności odszkodowawczej członków organów dyscyplinarnych także jest czynnikiem niekorzystnym dla tych osób, które w konsekwencji postępowania dyscyplinarnego poniosły szkodę. W razie uchybień proceduralnych popełnionych przez członków organów dyscyplinarnych powinny bowiem mieć one zagwarantowaną możliwość skutecznego naprawienia powstałej w ten sposób szkody.

Problem odpowiedzialności odszkodowawczej członków organów kolegialnych był poruszany w orzecznictwie sądowym. Wnioski płynące z jego analizy wskazują na konieczność uregulowania tego problemu w sposób systemowy. Cel ten został zrealizowany częściowo w projekcie nowej ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce¹, w której po raz pierwszy ujęto przepis dotyczący fakultatywnego objęcia ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej (OC) osób powołanych albo wybranych do pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego albo członka komisji dyscyplinarnej. Rozwiązanie powyższe poprawia sytuację w zakresie odpowiedzialności odszkodowawczej członków organów dyscyplinarnych. Niemniej jednak należy postulować rozbudowanie i doprecyzowanie regulacji zaproponowanej w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce. W związku z tym w niniejszym opracowaniu analizie poddano kwestię ochrony członków organów dyscyplinarnych poprzez objęcie ich obowiązkowym – a nie fakultatywnym – ubezpieczeniem OC z tytułu wykonywanych funkcji. Rozważania dotyczące tej problematyki odniesiono do propozycji uregulowania tego problemu w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, sugerując ich rozbudowanie i doprecyzowanie. W związku z tym sformułowano postulaty *de lege ferenda*, które pomogą udoskonalić proponowane rozwiązanie dotyczące tej problematyki.

1. Status członków uczelnianych komisji dyscyplinarnych i rzeczników dyscyplinarnych w strukturze uczelni wyższej

Na wstępie należy ustalić status członków organów dyscyplinarnych w strukturze uczelni wyższej. Ma to na celu określenie, czy wykonywanie

¹ Projekt ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, druk sejmowy nr 2446/VIII kadencja, dalej „projekt p.s.w.n.” (dostęp: 5 VI 2018).

przez nich obowiązków związanych z prowadzeniem postępowań dyscyplinarnych to również obowiązek wynikający ze stosunku pracy będącego podstawą zatrudnienia na uczelni wyższej. W takim przypadku do odpowiedzialności za szkodę można by zastosować art. 120 Ustawy z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy². Zgodnie z art. 120 § 1 i 2 k.p. w razie wyrządzenia przez pracownika przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych szkody osobie trzeciej zobowiązany do naprawienia szkody jest wyłącznie pracodawca. Natomiast pracownik wobec pracodawcy, który szkodę naprawił, ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w Kodeksie pracy. W celu rozstrzygnięcia tej kwestii konieczna jest analiza regulacji Ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym³ dotyczących pozycji prawnej rzeczników dyscyplinarnych i członków komisji dyscyplinarnych, w tym przede wszystkim w strukturze uczelni, z którą łączy ich stosunek pracy.

W Prawie o szkolnictwie wyższym określono zasady wyboru członków organów dyscyplinarnych. Podobne regulacje ujęto w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce. Ich analiza pozwala stwierdzić, że członkowie tych organów powoływani są albo wybierani do pełnienia swoich funkcji przez rektora lub MNiSW.

W sprawach dyscyplinarnych nauczycieli akademickich orzekają: w pierwszej instancji – uczelniane komisje dyscyplinarne, pochodzące z wyboru, którego zasady określa statut uczelni. W drugiej instancji orzeka komisja dyscyplinarna nauczycieli akademickich przy Radzie Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego (RGNiSW), wybierana przez Radę na zasadach określonych w jej regulaminie. W przypadku gdy przewinienie dyscyplinarne jest zarzucane rektorom bądź prorektorom, w pierwszej instancji orzeka komisja dyscyplinarna powołana przez MNiSW, a w drugiej instancji komisja dyscyplinarna przy RGNiSW (art. 142–143 p.s.w.). W projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce kwestie te uregulowano podobnie. Nadal w postępowaniach dyscyplinarnych orzekają: uczelniane komisje dyscyplinarne (pochodzą z wyboru, a ich tryb i skład określa statut uczelni), komisja dyscyplinarna przy RGNiSW (wyboru dokonuje Rada na zasadach określonych w jej statucie) oraz komisja dyscyplinarna przy ministrze (jej członków powołuje MNiSW spośród nauczycieli akademickich reprezentujących wszystkie dziedziny i posiadających co najmniej stopień doktora)⁴.

² Tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 1666 ze zm., dalej „k.p.”.

³ Tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 2183 ze zm., dalej „p.s.w.”.

⁴ Zob. art. 279–280 projektu p.s.w.n.

Rzeczników dyscyplinarnych w uczelni powołuje rektor spośród nauczycieli akademickich posiadających co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego. Również MNiSW powołuje szesnastu rzeczników dyscyplinarnych (art. 145 ust. 1–1a p.s.w.). Podobne regulacje obowiązują w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, ponieważ rektor powołuje rzeczników dyscyplinarnych w uczelni (zmiana polega na tym, że są to nauczyciele akademicki posiadający co najmniej stopień doktora, a nie – jak poprzednio – doktora habilitowanego). Również MNiSW powołuje nadal rzeczników dyscyplinarnych, którzy – co stanowi zmianę – są właściwi w sprawach dotyczących czynów nauczycieli akademickich pełniących funkcje rektora, przewodniczącego uczelnianej komisji dyscyplinarnej, przewodniczącego i członka komisji dyscyplinarnej przy RGNiSW oraz przewodniczącego i członka komisji dyscyplinarnej przy ministrze⁵.

Członkowie organów kolegialnych pełnią swoje funkcje przez okres kadencji, która trwa 4 lata.

Członkowie organów dyscyplinarnych mają również ustawowo zagwarantowaną niezależność w toku prowadzonych postępowań. Wynika to z regulacji Prawa o szkolnictwie wyższym, która została potwierdzona, a nawet wzmocniona w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce.

W art. 143 ust. 3 i 4 p.s.w. wyraźnie określono, że komisje dyscyplinarne są niezawisłe w zakresie orzekania. Ponadto rozstrzygają samodzielnie wszelkie zagadnienia faktyczne oraz prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu oraz opinii komisji do spraw etyki w nauce (art. 144a p.s.w.). Podobne unormowania ujęto w art. 279 ust. 7 projektu p.s.w.n., w którym określono, że „Komisje dyscyplinarne są niezawisłe w zakresie orzekania oraz niezależne od organów władzy publicznej i organów uczelni. Komisje dyscyplinarne samodzielnie ustalają stan faktyczny i rozstrzygają zagadnienia prawne i nie są związane rozstrzygnięciami innych organów stosujących prawo, z wyjątkiem prawomocnego skazującego wyroku sądu oraz opinii komisji do spraw etyki w nauce PAN”.

Również rzecznik dyscyplinarny podejmuje decyzje dotyczące postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego w sposób samodzielny. W art. 145 ust. 3 p.s.w. ustalono, że rzecznik dyscyplinarny jest związany poleceniami organu, który go ustanowił, ale należy przyjąć, iż związaną jest to dotyczy przydzielania rzecznikowi określonej sprawy dyscyplinarnej. Dalsze natomiast decyzje dotyczące tego postępowania rzecznik

⁵ Zob. art. 278 projektu p.s.w.n.

podejmuje w oparciu o przeprowadzone czynności wyjaśniające. Wniosek taki potwierdza treść art. 278 ust. 5 projektu p.s.w.n., w którym wyraźnie stwierdzono, że „Rzecznik dyscyplinarny jest związany poleceniami organu, który go powołał, w zakresie rozpoczęcia prowadzenia sprawy. Polecenia nie mogą dotyczyć czynności podejmowanych przez rzecznika w ramach prowadzonych spraw”.

Zarówno w Prawie o szkolnictwie wyższym, jak i w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce członkowie organów dyscyplinarnych pochodzą z wyboru (członkowie komisji dyscyplinarnych) albo są powoływani (rzecznicy dyscyplinarni) na zasadach określonych w tych aktach. Swoje funkcje sprawują również w sposób niezawisły oraz niezależny od organu, który ich powołał. Powstaje zatem pytanie, jaki jest status członków organów dyscyplinarnych w strukturze uczelni wyższej, której są jednocześnie pracownikami naukowo-dydaktycznymi. Czy można uznać, że członkowie organów kolegialnych pełnią swoje obowiązki w tych organach w ramach stosunku pracy łączącego ich z uczelnią wyższą? Problem ten analizował Sąd Najwyższy (SN), który w uchwale z dnia 27 września 2012 r., sygn. III CZP 48/12⁶, wyraźnie stwierdził, że obowiązki nauczycieli akademickich w komisjach dyscyplinarnych mają charakter korporacyjno-samorządowy, a także że są oni niezawiśli i niezależni i – w konsekwencji – nie podlegają w zakresie prowadzenia postępowania i wydania orzeczenia dyscyplinarnego kierownictwu uczelni wyższej (tj. zakładu pracy). Stwierdzenie to jest kluczowe dla dalszych rozważań dotyczących ewentualnych zasad i podstaw odpowiedzialności odszkodowawczej członków organów dyscyplinarnych, ponieważ stanowi główną przesłankę przemawiającą za objęciem ich obowiązkowym ubezpieczeniem OC. Wniosek taki można sformułować po analizie orzecznictwa sądowego dotyczącego kwestii odpowiedzialności odszkodowawczej członków organów dyscyplinarnych za uchybienia proceduralne, które poddano analizie w dalszej części opracowania.

2. Odpowiedzialność odszkodowawcza członków organów dyscyplinarnych w świetle orzecznictwa sądowego

W przywołanej powyżej uchwale z dnia 27 września 2012 r. Sąd Najwyższy analizował to, czy obowiązki nauczycieli akademickich w komisjach dyscyplinarnych mają związek z ich obowiązkami pracowniczymi

⁶ Uchwała SN z 27 IX 2012 r., sygn. III CZP 48/12, OSNC 2013, nr 3, s. 31 i n.

realizowanymi w ramach stosunku pracy. Jak wcześniej wskazano, analizując status członków komisji dyscyplinarnych, SN uznał, że wykonywanie przez nich obowiązków związanych z prowadzeniem postępowań dyscyplinarnych to nie obowiązek wynikający ze stosunku pracy będącego podstawą zatrudnienia nauczyciela akademickiego – członka organu dyscyplinarnego na uczelni wyższej. Sąd Najwyższy w przedmiotowej uchwale wyraźnie wskazał, że „O ile można uznać, że uczestniczenie nauczycieli akademickich w komisjach dyscyplinarnych należy do ich obowiązków korporacyjno-samorządowych, wynikających z zatrudnienia na wyższej uczelni, o tyle trudno uznać to za ich obowiązek pracowniczy, objęty zobowiązaniowym stosunkiem pracy. Po powołaniu do rozstrzygnięcia określonej sprawy dyscyplinarnej są w zakresie prowadzenia postępowania i wydania orzeczenia dyscyplinarnego niezawisli i niezależni, a więc z istoty nie podlegają w tym zakresie kierownictwu zakładu pracy”. W takiej sytuacji do odpowiedzialności za szkodę wyrządzoną przez członków organów dyscyplinarnych nie można zastosować korzystnego dla pracownika art. 120 k.p. Zgodnie z art. 120 § 1 i 2 tego aktu w razie wyrządzenia przez pracownika przy wykonywaniu przez niego obowiązków pracowniczych szkody osobie trzeciej zobowiązany do naprawienia szkody jest wyłącznie pracodawca. Natomiast pracownik wobec pracodawcy, który szkodę naprawił, ponosi odpowiedzialność na zasadach określonych w Kodeksie pracy. Jest to zatem rozwiązanie korzystne dla pracownika, ponieważ to art. 120 § 1 k.p. wyłącza osobistą odpowiedzialność pracownika będącego sprawcą szkody wobec osoby trzeciej na podstawie przepisów Kodeksu cywilnego⁷ dotyczących odpowiedzialności odszkodowawczej z tytułu czynów niedozwolonych. Jednak, jak wcześniej wspomniano, przepis art. 120 k.p. nie ma zastosowania do odpowiedzialności deliktowej członków komisji dyscyplinarnych. Rodzi to określone konsekwencje dotyczące odpowiedzialności odszkodowawczej członków organów dyscyplinarnych, które narażają ich na ryzyko ponoszenia odpowiedzialności osobistej za niezgodne z prawem prowadzenie postępowania dyscyplinarnego lub wydanie orzeczenia dyscyplinarnego, tj. niezależnie od odpowiedzialności uczelni wyższej, z którą łączy ich stosunek pracy.

W przedmiotowej uchwale SN wskazano, że członek uczelnianej komisji dyscyplinarnej może ponosić odpowiedzialność deliktową za

⁷ Ł. Pisarczyk, J. Skoczyński, *Komentarz do art. 120 Kodeksu pracy*, w: *Kodeks pracy. Komentarz*, pod red. L. Florka, LEX\el. 2017.

szkodę wyrządzoną poprzez naruszenie przepisów o postępowaniu dyscyplinarnym. Podstawę odpowiedzialności stanowi art. 415 Ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny⁸, zgodnie z którym: „Kto z winy swej wyrządził drugiemu szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia”. Przesłanką odpowiedzialności deliktowej członka komisji dyscyplinarnej jest zatem to, aby jego działanie było bezprawne, zawinione, pomiędzy zaś naruszeniem przepisów o postępowaniu dyscyplinarnym a szkodą osoby pokrzywdzonej istniał związek przyczynowy. Wśród powyższych przesłanek odpowiedzialności deliktowej należy omówić szczególnie przesłanki bezprawności i zawinienia, ponieważ w orzecznictwie sądowym zarysowały się rozbieżności dotyczące ich interpretacji. W przedmiotowej uchwale Sądu Najwyższego wskazano, że bezprawność działania członków komisji dyscyplinarnej dotyczy niezgodności z prawem postępowania komisji dyscyplinarnej lub wydanego przez nią orzeczenia, która ma charakter elementarny, oczywisty, niewymagający głębszej analizy prawniczej. Ponadto, jak wskazano w uchwale SN, niezgodność z prawem musi mieć „charakter kwalifikowany, elementarny, gdyż – ze względu na zasadę niezawisłości i niezależności komisji – tylko takiemu działaniu można przypisać cechę bezprawności. Z tych względów także do przyjęcia winy za błąd w prowadzeniu postępowania lub przy orzekaniu nie wystarcza rażące nawet naruszenie prawa, lecz konieczne jest również stwierdzenie oczywistości tego naruszenia”. W analizowanej sprawie naruszenie przez członków komisji dyscyplinarnej przepisów o postępowaniu dyscyplinarnym polegało na niewydaniu postanowienia o wszczęciu postępowania dyscyplinarnego i nieprzeprowadzeniu postępowania dowodowego. Ze stanowiskiem, że jest to oczywiste naruszenie przepisów postępowania dyscyplinarnego, nie zgodził się jednak Sąd Apelacyjny (SA) w Katowicach, który w wyroku z dnia 6 grudnia 2012 r., sygn. I ACa 812/11⁹, uznał, że ten błąd proceduralny postępowania dyscyplinarnego nie stanowi oczywistego i rażącego naruszenia prawa. Warto dodać, że oba orzeczenia dotyczyły tej samej sprawy, a więc oba sądy formułowały swoje wnioski na podstawie tego samego stanu faktycznego sprawy. Sytuacja taka pokazuje, jak trudnym zadaniem może być ocena (która, co należy podkreślić, dokonywana była w tym przypadku przez sądy), czy konkretne uchybienie proceduralne komisji dyscyplinarnej ma charakter

⁸ Tekst jedn. Dz.U. 2016, poz. 93 ze zm., dalej „k.c.”.

⁹ Wyrok SA w Katowicach z 6 XII 2012 r., sygn. I ACa 812/11, OSA 2013, nr 11, s. 41 i n.

oczywistego naruszenia prawa, a tym samym spełnia jedną z przesłanek odpowiedzialności deliktowej.

W przedmiotowej uchwale SN uznał, że komisja dyscyplinarna wyższej uczelni, która prowadzi postępowania dyscyplinarne i wydaje orzeczenia dyscyplinarne, w ten sposób wykonuje władzę publiczną przekazaną jej na podstawie ustawy, tj. wskazanych przepisów p.s.w. Prowadzi to do wniosku, że komisja dyscyplinarna „stanowi element struktury uczelni, z którą jest powiązana w sposób organizacyjny i funkcjonalny. Także w imieniu uczelni oraz na jej rzecz komisja wykonuje swoje funkcje orzecznicze, a więc władzę publiczną”, co w konsekwencji powoduje, że uczelnia wyższa „jako «inna osoba prawna», ponosi na podstawie art. 417 i art. 417¹ § 2 k.c. odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną przez niezgodne z prawem działania lub zaniechania uczelnianej komisji dyscyplinarnej podjęte w toku postępowania dyscyplinarnego oraz za szkodę wyrządzoną przez wydanie niezgodnego z prawem prawomocnego orzeczenia dyscyplinarnego”. W tej sytuacji bowiem na podstawie art. 417 k.c. osoba prawna – w tym przypadku uczelnia wyższa – odpowiada za zachowania osób tworzących jej strukturę organizacyjną. Nie ma przy tym znaczenia miejsce zajmowane w tej strukturze, a zachowania tych osób fizycznych „obciążają” tę osobę prawną¹⁰. W związku z tym członek komisji dyscyplinarnej ponosi odpowiedzialność deliktową za szkodę solidarnie z uczelnią wyższą. Oznacza to, że wierzyciel (osoba poszkodowana działaniem komisji dyscyplinarnej) może wybrać, od kogo, tj. od członka lub członków komisji czy też od uczelni, będzie się domagała zaspokojenia swojej wierzytelności w całości lub w części. Poszkodowany może na przykład dochodzić wypłaty całego odszkodowania od uczelni wyższej. W tym przypadku jednak uczelnia wyższa może domagać się w drodze regresu zwrotu wypłaconego odszkodowania od członków komisji dyscyplinarnej (art. 441 i 366 i n. k.c.). W praktyce zatem odpowiedzialność za szkodę poniesie członek (członkowie) komisji dyscyplinarnej albo też rzecznik dyscyplinarny.

Od odpowiedzialności deliktowej członków komisji dyscyplinarnych za naruszenie przepisów o postępowaniu dyscyplinarnym należy odróżnić ich odpowiedzialność za naruszenie dóbr osobistych osób, wobec których toczy się to postępowanie (np. dobrego imienia czy tajemnicy korespondencji). W tym bowiem przypadku za naruszenie

¹⁰ A. Olejniczak, *Komentarz do art. 417 k.c.*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 3: *Zobowiązania – część ogólna*, pod red. A. Kidyby, LEX/el. 2014.

dóbr osobistych przez członków komisji dyscyplinarnych w toku postępowania dyscyplinarnego odpowiadają oni osobiście, a nie uczelnia wyższa jako osobna prawna¹¹.

3. Konieczność objęcia obowiązkowym ubezpieczeniem odpowiedzialności cywilnej członków organów dyscyplinarnych

3.1. Obowiązkowe ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej za szkody związane z wykonywaniem określonego zawodu – charakterystyka ogólna

Zgodnie z art. 822 § 1 k.c. „Przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej ubezpieczyciel zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, wobec których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo ubezpieczony”. Określona w tym przepisie odpowiedzialność ubezpieczającego dotyczy ubezpieczenia za szkody wyrządzone na zasadzie winy lub na zasadzie ryzyka, a może również obejmować odpowiedzialność za szkody wyrządzone umyślnie (jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie ogólne warunki ubezpieczenia), a także dotyczyć odpowiedzialności kontraktowej¹². Opierając się na zasadzie swobody umów, strony mogą ustalić, że ubezpieczenie OC obejmuje też szkody będące następstwem zdarzenia, które zaszło przed jej zawarciem (art. 822 § 2 k.c.), a ponadto szkody powstałe, ujawnione lub zgłoszone w okresie ubezpieczenia (art. 822 § 3 k.c.), co może stanowić przejaw ochrony ubezpieczonego, będącego z reguły słabszą stroną umowy. W art. 822 § 4 k.c. ustalono zasadę określaną mianem *actio directa*, ponieważ „w chwili powstania obowiązku naprawienia szkody po stronie osoby ubezpieczonej z mocy prawa powstaje również równoległy stosunek zobowiązaniowy łączący poszkodowanego i ubezpieczyciela. Treścią tego stosunku jest obowiązek ubezpieczyciela naprawienia szkody, za którą ponosi odpowiedzialność osoba ubezpieczona, jednakże w rozmiarze określonym umową”¹³.

¹¹ Wyrok SN z 20 IV 2016 r., sygn. V CSK 479/15, LEX nr 2053648.

¹² H. Ciepła, *Komentarz do art. 822 k.c.*, w: *Kodeks cywilny. Komentarz*, t. 5: *Zobowiązania. Część szczegółowa*, pod red. J. Gudowskiego, LEX/el. 2017, teza 1.

¹³ *Ibidem*, teza 14 i 17.

W przypadku wielu zawodów (w tym również mających charakter zawodów zaufania publicznego) nałożono na osoby je wykonujące obowiązek zawarcia umowy OC. Dla celów analizy wybrano zawody, które – podobnie jak członkowie organów dyscyplinarnych – mają pośredni lub bezpośredni związek ze stosowaniem prawa, takie jak adwokat, radca prawny, rzecznik patentowy, notariusz, doradca podatkowy, komornik. Ich przykładowe zestawienie, zawierające ogólną charakterystykę regulacji dotyczących obowiązkowego ubezpieczenia OC, prezentuje tabela 1.

Analiza regulacji dotyczących przykładowych zawodów, które podlegają obowiązkowi ubezpieczenia OC za szkody związane z ich wykonywaniem prowadzi do następujących wniosków. Po pierwsze, w ustawie regulującej wykonywanie danego zawodu określono ogólnie zakres obowiązkowego ubezpieczenia OC poprzez wskazanie czynności, z którymi wiąże się szkoda objęta tym ubezpieczeniem. Po drugie, w ustawach regulujących wykonywanie analizowanych zawodów ujęto delegacje do wydania rozporządzeń wykonawczych (w trybie wskazanym w tych ustawach), w których określony zostanie szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku zawarcia tego ubezpieczenia oraz minimalna suma gwarancyjna (przy uwzględnieniu specyfiki danego zawodu). Zakres rozporządzeń wykonawczych regulujących powyższe kwestie prezentuje tabela 2.

Analiza wybranych rozporządzeń wykonawczych ujętych w tabeli 2 wskazuje, że zakres ochrony obowiązkowego ubezpieczenia OC analizowanych zawodów obejmuje szkody wyrządzone w związku z wykonywaniem danego zawodu, które są wskazane w ustawie regulującej ten zawód (tab. 1). Wymaga również zaznaczenia, że w analizowanych rozporządzeniach wykonawczych ujęto też szkody, których ubezpieczenie OC nie obejmuje (np. zapłata przez doradcę podatkowego kar umownych¹⁴). W aktach wykonawczych zastrzeżono ponadto, że ubezpieczenie OC obejmuje wszystkie szkody w zakresie w nich wskazanym, bez możliwości umownego ograniczenia przez zakład ubezpieczeń wypłaty odszkodowań. Momentem objęcia ochroną ubezpieczeniową jest najpóźniej dzień poprzedzający wykonywanie czynności zawodowych (doradca podatkowy, notariusz, rzecznik patentowy, adwokat), dzień poprzedzający dokonanie pierwszej czynności zawodowej

¹⁴ Zob. § 2 pkt 3 Rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 4 XII 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe (Dz.U. Nr 211, poz. 2065).

Tabela 1. Wybrane zawody podlegające obowiązkowemu ubezpieczeniu od odpowiedzialności cywilnej za szkody związane z ich wykonywaniem wraz z zakresem ubezpieczenia OC

Zawód	Podstawa prawna obowiązkowego ubezpieczenia OC	Ogólna charakterystyka regulacji	Delegacja do wydania aktu wykonawczego i jego zakres
Adwokat	Art. 8a Ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 2368 ze zm.)	Obowiązkowe ubezpieczenie OC za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 4 ust. 1 Prawa o adwokaturze	Art. 8b Prawa o adwokaturze, rozporządzenie wykonawcze określające szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego OC, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną
Radca prawny	Art. 22 ¹ Ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 1870 ze zm.)	Obowiązkowe ubezpieczenie OC za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 4 ust. 1 i art. 6 ust. 1 ustawy o radcach prawnych	Art. 22 ⁸ ustawy o radcach prawnych, rozporządzenie wykonawcze określające szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną
Rzecznik patentowy	Art. 16 Ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznicach patentowych (tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 1314 ze zm.)	Obowiązkowe ubezpieczenie OC za szkody wyrządzone przy świadczeniu pomocy w sprawach własności przemysłowej	Art. 16 ust. 3 ustawy o rzecznicach patentowych, rozporządzenie wykonawcze określające szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną
Notariusz	Art. 19b Ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie (tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 2291 ze zm.)	Obowiązkowe ubezpieczenie OC za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 1 §1 Prawa o notariacie	Art. 19b Prawa o notariacie, rozporządzenie wykonawcze określające szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną
Komornik	Art. 24 Ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o komornikach sądowych i egzekucji (tekst jedn. Dz.U. 2017, poz. 1277 ze zm.)	Obowiązkowe ubezpieczenie OC za szkody, które mogą zostać wyrządzone w związku z wykonywaniem czynności określonych w art. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji	Art. 24 ust. 2 ustawy o komornikach sądowych i egzekucji, rozporządzenie wykonawcze określające szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną
Doradca podatkowy	Art. 44 Ustawy z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (tekst jedn. Dz.U. 2018, poz. 377 ze zm.)	Obowiązkowe ubezpieczenie OC za szkody wyrządzone przy wykonywaniu czynności, o których mowa w art. 2 ust. 1 ustawy o doradcach podatkowych	Art. 46 ustawy o doradcach podatkowych, rozporządzenie wykonawcze określające szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia oraz minimalną sumę gwarancyjną

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przywołanych aktów prawnych.

Tabela 2. Wybrane rozporządzenia wykonawcze określające szczegółowy zakres ubezpieczenia obowiązkowego, termin powstania obowiązku ubezpieczenia OC oraz minimalną sumę gwarancyjną

Zawód	Rozporządzenie wykonawcze	Zakres ubezpieczenia OC	Termin powstania obowiązku ubezpieczenia OC	Minimalna suma gwarancyjna – jedno zdarzenie
Adwokat	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej adwokatów (Dz.U. 2003 Nr 217, poz. 2134)	Szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, podczas wykonywania czynności adwokata	W ciągu 30 dni od dnia wpisu na listę adwokatów i nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania przez ubezpieczonego czynności adwokata	Równowartość w złotych 50 000 euro
Radca prawny	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej radców prawnych (Dz.U. 2003 Nr 217, poz. 2135)	Szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, podczas wykonywania czynności radcy prawnego	Nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania zawodu przez radcę prawnego	Równowartość w złotych 50 000 euro
Rzecznik patentowy	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej rzeczowników patentowych oraz osób świadczących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej usługi transgraniczne (Dz.U. 2011 Nr 165, poz. 986)	Szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, przy świadczeniu pomocy w sprawach własności przemysłowej	Nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania zawodu przez rzeczownika patentowego w kancelarii patentowej lub na podstawie umowy cywilnoprawnej	Równowartość w złotych 50 000 euro

Notariusz	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 11 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej notariuszy (Dz.U. 2003 Nr 218, poz. 2148)	Szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, podczas wykonywania czynności notariusza	Nie później niż w dniu poprzedzającym dzień dokonania pierwszej czynności notarialnej	W odniesieniu do jednego zdarzenia, którego skutkiem są objęte umową ubezpieczenia OC, oraz wszystkich takich zdarzeń, w okresie ubezpieczenia – równowartość w złotych 50 000 euro
Komornik	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 24 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej komorników sądowych (Dz.U. 2003 Nr 232, poz. 2326)	Szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, w związku z działalnością egzekucyjną	Najpóźniej w dniu, w którym komornik uzyskał prawo wykonywania czynności komorniczych	Równowartość w złotych 100 000 euro
Doradca podatkowy	Rozporządzenie Ministra Finansów z dnia 4 grudnia 2003 r. w sprawie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej podmiotów wykonujących doradztwo podatkowe (Dz.U. 2003 Nr 211, poz. 2065)	Szkody wyrządzone w następstwie działania lub zaniechania ubezpieczonego, w okresie trwania ochrony ubezpieczeniowej, przy wykonywaniu czynności doradztwa podatkowego	Nie później niż w dniu poprzedzającym dzień rozpoczęcia wykonywania czynności doradztwa podatkowego	Równowartość w złotych 10 000 euro

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przywołanych aktów prawnych.

(notariusz) albo dzień uzyskania prawa do wykonywania czynności zawodowych (komornik). Natomiast minimalna suma gwarancyjna jest wyrażona w euro, a jej kwota w odniesieniu do jednego zdarzenia objętego ochroną ubezpieczeniową waha się od 10 000 euro do 100 000 euro. Najczęściej jest to równowartość 50 000 euro. W rozporządzeniach wykonawczych doprecyzowano więc zakres obowiązkowego ubezpieczenia OC, określono termin objęcia tym ubezpieczeniem i minimalną sumę gwarancyjną dotyczącą jednego zdarzenia. Uczyniono to z uwzględnieniem specyfiki każdego zawodu. W związku z tym można się zastanawiać, czy w podobny, równie precyzyjny sposób nie powinny być uregulowane kwestie związane z odpowiedzialnością odszkodowawczą związaną z pełnieniem funkcji rzecznika dyscyplinarnego albo członka komisji dyscyplinarnej. W tym celu najpierw konieczna jest analiza propozycji sformułowanej w zakresie ubezpieczenia OC członków organów dyscyplinarnych w p.s.w.n., a następnie jej odniesienie do powyższych regulacji.

3.2. Regulacje dotyczące ubezpieczenia OC rzeczników dyscyplinarnych i członków komisji dyscyplinarnych ujęte w projekcie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce

W przypadku objęcia ubezpieczeniem OC odpowiedzialności za szkody związane z uchybieniami proceduralnym popełnionymi w toku postępowania dyscyplinarnego przez rzeczników dyscyplinarnych i członków komisji dyscyplinarnych należy rozstrzygnąć takie kwestie, jak: fakultatywność czy obligatoryjność ubezpieczenia OC, konieczność dokładnego ustalenia zakresu ubezpieczenia, termin objęcia nim tych osób, ustalenie minimalnej sumy gwarancyjnej. Jeszcze inną kwestią jest określenie, czy – jeżeli zasadne jest doprecyzowanie tych zagadnień – należy uczynić to w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce czy też w rozporządzeniu wykonawczym wydanym na podstawie delegacji ujętej w tej ustawie.

Regulacje dotyczące ubezpieczenia OC członków organów kolegialnych po raz pierwszy ujęto w projekcie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Zgodnie z art. 305 projektu p.s.w.n. „Uczelnia oraz minister mogą zapewnić osobom powołanym albo wybranym do pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego oraz członka komisji dyscyplinarnej

ubezpieczenie od odpowiedzialności cywilnej z tytułu wykonywania ich zadań". Niewątpliwie, uregulowanie kwestii ubezpieczenia OC członków organów kolegialnych należy uznać za trafne, ponieważ wzmacnia ono ochronę tych osób za szkody związane z uchybieniami proceduralnymi popełnionymi podczas pełnienia funkcji w toku postępowania dyscyplinarnego. W projektowanym przepisie nie określono jednak w sposób wyraźny zakresu odpowiedzialności objętej ubezpieczeniem OC, daty rozpoczęcia ubezpieczenia oraz minimalnej sumy gwarancyjnej. Może to rodzić wątpliwości, czy proponowana treść przepisu jest wystarczająca, a jeżeli nie – to w jaki sposób powinna być uzupełniona, czy też doprecyzowana.

Odnosząc się do kwestii ustalenia, czy członkowie organów dyscyplinarnych powinni być objęci obligatoryjnie czy też fakultatywnie ubezpieczeniem OC, można rozważać wzmocnienie ich ochrony poprzez objęcie ich ubezpieczeniem obligatoryjnym. Analiza projektowanego art. 305 p.s.w.n. pozwala stwierdzić, że objęcie ubezpieczeniem OC rzeczników dyscyplinarnych oraz członków komisji dyscyplinarnych obecnie ma charakter fakultatywny, ponieważ uczelnia oraz minister „mogą zapewnić osobom powołanym albo wybranym” do pełnienia tych funkcji takie ubezpieczenie. Może to spowodować, że uczelnie wyższe – ze względu na oszczędności – w ogóle nie będą zawierać umów ubezpieczenia OC członków organów dyscyplinarnych, a więc ich ochrona za szkody proceduralne będzie w praktyce iluzoryczna.

Inną kwestią wymagającą rozstrzygnięcia jest określenie zakresu ubezpieczenia OC członków organów dyscyplinarnych. W przepisie art. 305 projektu p.s.w.n. dość ogólnie wskazano zakres ubezpieczenia OC tych osób, a jest nim „wykonywanie ich zadań”. W celu doprecyzowania tego przepisu należałoby zatem odwołać się do zadań pełnionych przez rzeczników dyscyplinarnych lub członków komisji dyscyplinarnych, które można pośrednio wyinterpretować z projektu Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce. Rzecznik dyscyplinarny rozpoczyna prowadzenie sprawy z urzędu lub na polecenie organu, który go powołał (art. 286 ust. 1 projektu p.s.w.n.), natomiast komisje dyscyplinarne orzekają w postępowaniu dyscyplinarnym (art. 280 projektu p.s.w.n.). W projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce nie ma więc wprost określonych zadań ani w odniesieniu do rzeczników dyscyplinarnych, ani członków komisji dyscyplinarnych. Może to rodzić potencjalne problemy związane z ustaleniem zakresu odpowiedzialności tych osób w związku z pełnionymi przez nie zadaniami w postępowaniach

dyscyplinarnych. Wydaje się jednak, że w praktyce – odwołując się do poglądu wyrażonego w przywoływanej wcześniej uchwale SN – zadania tych osób dotyczą głównie czynności wykonywanych w toku postępowania wyjaśniającego lub dyscyplinarnego. Ponieważ w przypadku rzecznika dyscyplinarnego oraz członków komisji dyscyplinarnych w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce uregulowano zasady prowadzenia postępowania wyjaśniającego i dyscyplinarnego, można uznać, że naruszenie tych przepisów mające charakter proceduralny będzie skutkowało ewentualną odpowiedzialnością odszkodowawczą. Niemniej jednak dobrze byłoby również określić rodzaje szkód, które nie są objęte ubezpieczeniem OC. Kwestia ta jest doprecyzowana w rozporządzeniach wykonawczych dotyczących zawodów ujętych w tabeli 2. Wzorując się na tym rozwiązaniu, w rozporządzeniu wykonawczym wydanym na podstawie delegacji ustawowej ujętej w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce można by także uregulować takie kwestie, jak termin objęcia ubezpieczeniem OC członków organów dyscyplinarnych oraz określić minimalną sumę gwarancyjną. Również w toku procesu legislacyjnego dostrzeżono te niedoskonałości projektowanej regulacji. Wskazywano bowiem na wątpliwości dotyczące zakresu odpowiedzialności rzeczników dyscyplinarnych oraz członków komisji dyscyplinarnych oraz na konieczność doprecyzowania wysokości ubezpieczenia OC przynajmniej poprzez wskazanie minimalnej sumy gwarancyjnej. Może bowiem powstać ryzyko, że uczelnie ze względu na oszczędności będą zawierać umowy ubezpieczenia OC na kwoty symboliczne¹⁵. Ryzyko to zwiększa fakt, że w projektowanym art. 305 p.s.w.n. objęcie ubezpieczeniem OC członków organów kolegialnych ma charakter fakultatywny.

Podsumowanie

Nauczyciele akademicki powołani lub wybrani do pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego lub członka komisji dyscyplinarnej są członkami organów dyscyplinarnych, które mają charakter korporacyjno-samorządowy. Osoby te pełnią przedmiotowe funkcje obok pracowni-
czych obowiązków wykonywanych na rzecz zakładu pracy – uczelni

¹⁵ Zestawienie uwag do projektu ustawy – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce zgłoszonych w ramach opiniowania i konsultacji, s. 732, <https://legislacja.rcl.gov.pl/docs//2/12303102/12458855/12458859/dokument336800.pdf> (dostęp 5 VI 2018).

wyższej, którymi są z reguły obowiązki dydaktyczne lub naukowe. Podkreślenia wymaga, że w toku tych czynności członkowie organów dyscyplinarnych są niezawisli. Rzecznicy dyscyplinarni nie są bowiem związani poleceniami organu, który ich powołał. Również członkowie komisji dyscyplinarnych podejmują swoje decyzje w sposób niezawisły. Sprawowanie przedmiotowych funkcji wymaga od członków organów dyscyplinarnych rozeznania i wiedzy w zakresie przepisów prawa materialnego, w tym szczególnie procedury regulującej postępowanie dyscyplinarne. Niejednokrotnie, szczególnie gdy funkcje członków organów kolegialnych pełnią osoby nieposiadające wykształcenia prawniczego, może to stanowić dla nich trudność. Ze względu na specyfikę postępowania dyscyplinarnego takim wyzwaniem może to być także dla prawnika, który nie specjalizuje się w prawie karnym i postępowaniu karnym. Dodatkowym utrudnieniem jest fakt, że członkowie organów kolegialnych w toku postępowania dyscyplinarnego coraz częściej stykają się z profesjonalnymi pełnomocnikami, adwokatami lub radcami prawnymi reprezentującymi osoby, których dotyczy postępowanie dyscyplinarne. W takiej sytuacji członkowie organów dyscyplinarnych, w tym zwłaszcza nieposiadający wiedzy prawniczej, narażeni są na potencjalne ryzyko ewentualnych uchybień procesowych. Jak wynika z analizowanej w niniejszym opracowaniu uchwały SN, za takie uchybienia proceduralne popełnione w toku postępowania dyscyplinarnego członkowie organów dyscyplinarnych ponoszą odpowiedzialność osobistą, solidarną z uczelnią wyższą, w której są zatrudnieni. Po raz pierwszy problem ten dostrzeżono w toku prac nad projektem Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce, którego art. 305 umożliwia fakultatywne objęcie rzeczników dyscyplinarnych oraz członków komisji dyscyplinarnych ubezpieczeniem OC związanym z wykonywanymi przez nich zadaniami. Niewątpliwie, jest to rozwiązanie trafne i potrzebne, zważywszy na to, że dotychczas osoby te pozbawione były takiej ochrony. Projektowany przepis pełni zatem funkcję gwarancyjną i ochronną w odniesieniu do osób poszkodowanych uchybieniami proceduralnymi, ewentualnie uczelni wyższych, które w ramach roszczeń regresowych mogą domagać się od pracownika zwrotu wypłaconego takiej osobie odszkodowania. Obie te funkcje przedmiotowa regulacja pełni również w stosunku do członków organów dyscyplinarnych, którzy – w razie popełnienia uchybień proceduralnych – nie będą płacili odszkodowania ze swojego majątku. W tym miejscu należy poczynić jedno zastrzeżenie związane z uwagą, która została sformułowana w odniesieniu do art. 305

p.s.w.n. w toku procesu legislacyjnego, a mianowicie, że przepis ten osłabia niezawisłość członków komisji dyscyplinarnych¹⁶. Z takim poglądem trudno się zgodzić, ponieważ nie można przyjmować, że skoro członkowie organów kolegialnych zostaną objęci ubezpieczeniem OC, to niejako zostaną „zwolnieni” z dbałości o jakość i rzetelność prowadzonego postępowania dyscyplinarnego. Należy bowiem pamiętać, że wszelkie rozstrzygnięcia komisji dyscyplinarnej, w tym także dochodzenie odszkodowania w ramach odrębnego postępowania, podlega ostatecznej weryfikacji w toku postępowania sądowego.

Jak wcześniej wskazano, ujęcie w projekcie Prawa o szkolnictwie wyższym i nauce regulacji dotyczącej ubezpieczenia OC członków organów dyscyplinarnych należy ocenić pozytywnie, zważywszy na treść analizowanej wcześniej uchwały SN, w której Sąd uznał, że ponoszą oni za uchybienia proceduralne osobistą odpowiedzialność majątkową¹⁷. Niemniej jednak można również udoskonalić to unormowanie i sformułować następujące postulaty *de lege ferenda*. Wydaje się, że celowe byłoby wprowadzenie obligatoryjnego ubezpieczenia OC członków organów dyscyplinarnych, nie zaś fakultatywnego, jak ma to miejsce w art. 305 p.s.w.n. Brak obligatoryjności może bowiem skutkować w praktyce tym, że regulacja ta będzie rzadko stosowana, ewentualnie sumy gwarancyjne mogą mieć wartość symboliczną, gdyż uczelnie wyższe ze względu na oszczędności mogą albo w ogóle nie ubezpieczać członków organów dyscyplinarnych, albo też w umowach określać niskie sumy gwarancyjne. W celu przeciwdziałania takiej niekorzystnej praktyce należałoby też, oprócz obligatoryjności ubezpieczenia OC, postulować określenie – najlepiej w rozporządzeniu wykonawczym – minimalnej sumy gwarancyjnej, a także takich elementów, jak zakres ubezpieczenia OC (w tym i okoliczności nieobjęte tym ubezpieczeniem) oraz daty rozpoczęcia ochrony ubezpieczeniowej (np. dzień poprzedzający rozpoczęcie pełnienia funkcji rzecznika dyscyplinarnego lub członka komisji dyscyplinarnej). Za takim rozwiązaniem przemawia analiza regulacji dotyczących obowiązkowego ubezpieczenia OC wybranych zawodów dokonana w niniejszym opracowaniu. W ich przypadku bowiem zastosowano takie rozwiązanie, które doprecyzowuje regulacje związane z obowiązkowym ubezpieczeniem OC dotyczącym wykonywania tych zawodów.

¹⁶ Ibidem, s. 733.

¹⁷ Zob. też K. Nizioł, *Odpowiedzialność za uchybienia proceduralne*, „Forum Akademickie” 2017, nr 7–8, s. 68–69.

LIABILITY FOR DAMAGES OF MEMBERS OF DISCIPLINARY BODIES AS A PREREQUISITE FOR THEIR COMPULSORY COVERAGE BY A THIRD PARTY LIABILITY INSURANCE. COMMENTS IN THE CONTEXT OF THE DRAFT ACT ON HIGHER EDUCATION AND SCIENCE

Summary

Members of disciplinary bodies (disciplinary ombudsmen and members of disciplinary commissions) are at risk of being held liable for compensatory damages arising in connection with their duties (i.e. for procedural failures in disciplinary proceedings). The lack of regulations concerning the liability for compensation by the members of disciplinary bodies is also a factor which is unfavourable for those who suffered damage as a result of disciplinary proceedings.

As can be seen from the resolution of the Supreme Court of 27 September 2012 analysed in this study, for procedural violations committed in the course of disciplinary proceedings, members of disciplinary bodies are personally liable, jointly and severally with the higher education institution in which they are employed. The conclusions of the analysis of the case law therefore also point to the need to address this problem in a systematic manner. This objective has been partially achieved in the draft of the new Act on Higher Education and Science, which includes for the first time a provision on the optional coverage of members of disciplinary bodies with a third party liability insurance. Nevertheless, it could be argued that this regulation ought to be improved by introducing a compulsory third party liability insurance of members of disciplinary bodies, specifying, preferably in the implementing regulation, the minimum amount guaranteed, and elements such as the scope of the third party insurance and the date of commencement of the insurance cover (e.g. the day preceding the commencement of the function of disciplinary ombudsman or member of a disciplinary committee). Such a solution is supported by the analysis of regulations concerning obligatory third party insurance applicable to selected professions which has been carried out in the present study. In the case of these professions, the solution that was applied is the one that clarifies the regulations related to the obligatory third party insurance covering the performance of these professions.

Keywords: higher education – disciplinary liability – compulsory third party liability insurance